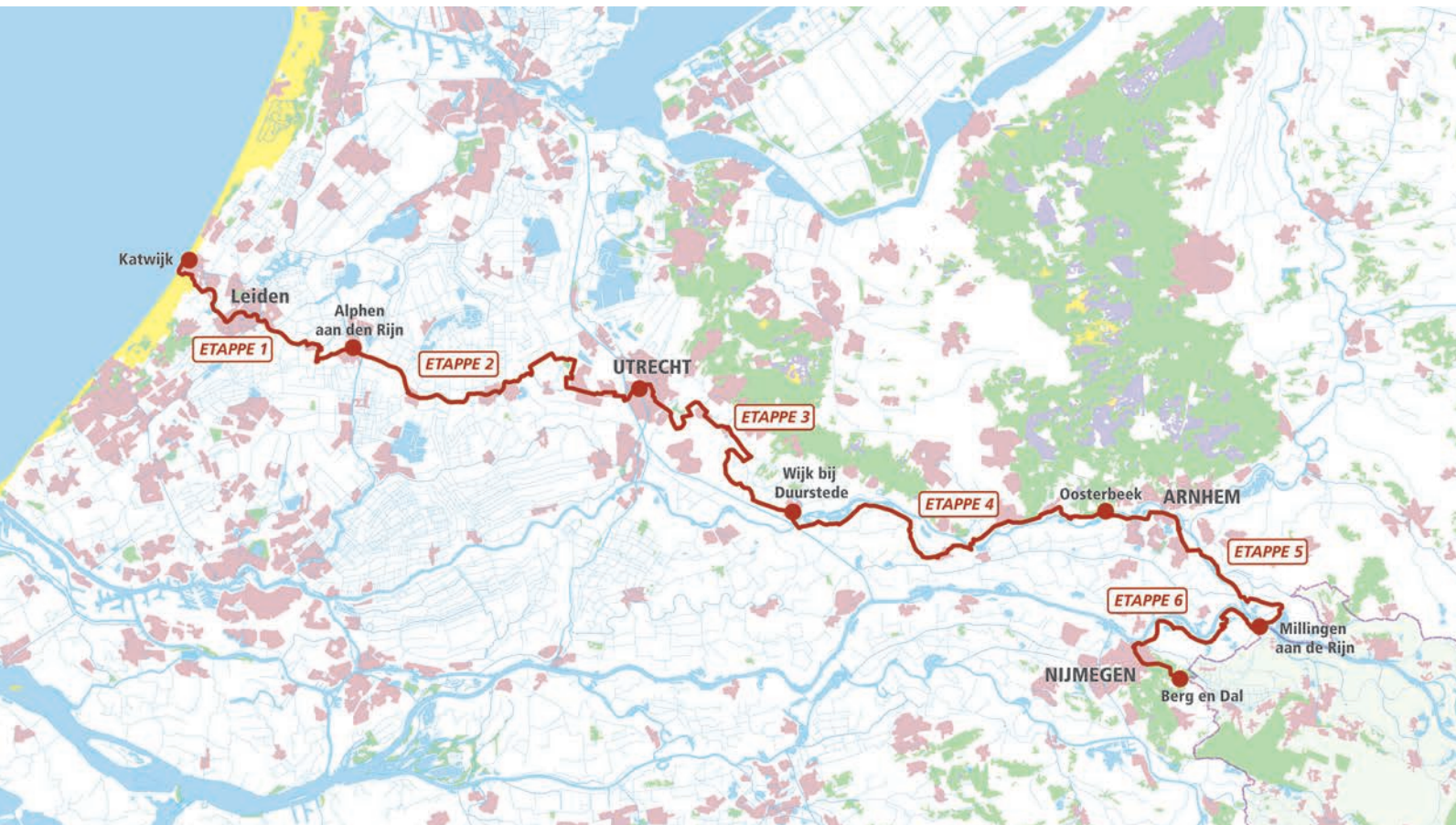

FIETSGIDS
ROMEINSE
LIMESROUTE

INHOUD

<i>DE ROMEINSE LIMES IN NEDERLAND</i>	4
<i>ETAPPE 1</i> Katwijk – Alphen aan den Rijn 33 km	10
<i>ETAPPE 2</i> Alphen aan den Rijn – Utrecht 46 km	18
<i>ETAPPE 3</i> Utrecht – Wijk bij Duurstede 38 km	24
<i>ETAPPE 4</i> Wijk bij Duurstede – Oosterbeek 43 km	30
<i>ETAPPE 5</i> Oosterbeek – Millingen aan de Rijn 31 km	36
<i>ETAPPE 6</i> Millingen aan de Rijn – Berg en Dal 27 km	42

DE ROMEINSE LIMES IN NEDERLAND

Een kleine tweeduizend jaar geleden liep de noordgrens van het Romeinse rijk dwars door wat nu Nederland is. De grenslijn, limes in het Latijn, volgde de loop van de Rijn. Langs de zuidoever bouwden de Romeinen wachttorens en forten. Tegelijk brachten ze naar het 'barbaarse' noorden talrijke technologische vernieuwingen mee.

ROMEINSE VEROVERINGEN

Rond het jaar 50 v.Chr. slaagt Gaius Julius Caesar erin heel Gallië te veroveren. Het gebied beslaat niet alleen Frankrijk, maar ook België en delen van Zwitserland, Duitsland en Nederland. Voor Caesar's opvolger, keizer Augustus, is dat nog niet genoeg. Hij wil ook het noordelijker gelegen Germania inlijven. Ruim dertig jaar later trekt zijn stiefzoon Drusus met een enorm leger naar de Rijndelta en bouwt een groot legerkamp op de Hunnerberg bij Nijmegen. Van hieruit weet hij de volkeren ten noorden van de Rijn zonder veel moeite te onderwerpen. Maar dan stopt de oorlogsmachine.

Tijdens een dagmars kon de uitrusting van een Romeinse soldaat meer dan 30 kilo wegen

De Romeinen bouwden hun forten zelf

In 9 n.Chr. leiden de Romeinen in het Teutoburgerwoud, net over de grens bij Oldenzaal, zelfs een vernietigende nederlaag. Drie legioenen plus hulptroepen, in totaal zo'n 20.000 man, worden door de Germanen op brute wijze afgeslacht. De Romeinen ondernemen verschillende strafexpedities, maar het lukt

ze niet de Germanen op de knieën te dwingen. Uiteindelijk staken ze hun veroveringspogingen. Rond 47 n.Chr. beslist keizer Claudius dat de Rijn definitief de noordgrens van het rijk zal worden.

DE RIJN ALS GRENS

De Romeinen kiezen vaak een natuurlijke barrière als grenslijn. De Rijn, een brede rivier die met grote bochten door een moerassig landschap slingert, voldoet aan alle voorwaarden. Al voor de beslissing van keizer Claudius staan er castella (forten) langs de zuidoever van de rivier. Ze zijn in de jaren veertig van de 1e eeuw n.Chr. gebouwd door zijn voorganger, keizer Caligula. Het castellum bij Valkenburg draagt zelfs de naam van diens moeder Agrippina. De eerste forten zijn van hout en worden beschermd door greppels, aarden wallen en houten palen. Vanaf circa 180 n.Chr. verschijnen de eerste stenen forten, gebouwd van tufsteen dat per schip

vanuit Duitsland wordt aangevoerd. De forten staan bij strategische punten langs de Rijn, zoals bij splitsingen van rivieren. Daartussen staan op sommige punten wachttorens, met een bemanning van vier tot acht soldaten. Zij bewaken de scheepvaart op de rivier en houden de omgeving in de gaten. Verder leggen de Romeinen langs de forten en torens een verharde grensweg aan. Zo ontstaat de hechte verdedigingslinie, die we kennen als de limes (*spreek uit: lie-mes*).

LEVEN IN EN ROND EEN CASTELLUM

Het Romeinse leger is groot, goed getraind en strak georganiseerd. Dat zie je aan de castella, die allemaal volgens hetzelfde stramien zijn gebouwd. Als je in één fort de weg kent, ken je die in elk ander fort. De plattegrond is rechthoekig, met twee hoofdwegen die elkaar in het midden kruisen. Hier bevindt zich de principia (hoofdkwartier)